

Inhoud in vogelvlucht

Inleiding	1
Deel I: Alles over haken	5
Hoofdstuk 1: Verslaafd aan haken	7
Hoofdstuk 2: Je gereedschappen	15
Hoofdstuk 3: De stekenverhouding	31
Hoofdstuk 4: Haakpatronen ontcijferen.....	39
Deel II: Basissteken en -technieken	53
Hoofdstuk 5: De belangrijkste steken	55
Hoofdstuk 6: Hoog, hoger hoogst: veelvoorkomende haaksteken.....	83
Hoofdstuk 7: Breder of smaller: steken meerderen en minderen.....	109
Hoofdstuk 8: Hé, hier ben ik al geweest: rondhaken	123
Hoofdstuk 9: Haken met verschillende kleuren.....	149
Deel III: Steken en technieken voor gevorderden	163
Hoofdstuk 10: Leuke steken om de show mee te stelen	165
Hoofdstuk 11: Op onverwachte manieren in reliëf werken.....	181
Hoofdstuk 12: Alsof je breit met een haaknaald: Tunisch haken	203
Hoofdstuk 13: Filethaken en kantwerk: een heel andere stijl.....	223
Hoofdstuk 14: Je vaardigheden uitbreiden met patronen.....	247
Deel IV: Al je kennis combineren	261
Hoofdstuk 15: Sluitstuk: de delen samenvoegen	263
Hoofdstuk 16: Topdesign: haak je eerste trui	285
Hoofdstuk 17: Functionele afwerking: boorden, knopen en zakken	301
Hoofdstuk 18: Het zit 'm in de details: haakwerk verfraaien.....	321
Hoofdstuk 19: Netjes afwerken: fixeren, blokken en je werk verzorgen	327
Deel V: Het deel van de tientallen	341
Hoofdstuk 20: Tien manieren om goede dingen te doen met haken.....	343
Hoofdstuk 21: Tien variaties op haken	353
Bijlage: Bronnen en naslagwerken	361
Index	363

Inleiding

Haken wordt niet langer beschouwd als iets wat je grootmoeder deed terwijl ze in haar schommelstoel voor de kachel zat. Je ziet overal weer haakwerk, van de rekken in kledingzaken tot modebladen en de catwalks van Parijs en Milaan. Beroemdheden zijn aan het haken geslagen en je ziet zelfs in films of series soms hakende mensen. Er zijn voor die comeback veel redenen te bedenken en we hopen dat je door dit boek zelf wat van die redenen ontdekt en dat dit het begin is van een levenslange liefhebberij.

Haken is een eeuwenoude vaardigheid, maar dat wil niet zeggen dat het uit de tijd is. Voortschrijdende technologie heeft garens zachter en kleurrijker gemaakt en als je maar even niet goed oplet, zijn er alweer prachtige nieuwe texturen bij gekomen. Je hoeft ook niet alleen te kiezen uit effen garen of garen met een spikkel, er zijn nu ook handgeverfde garens en garens met kleurige patronen. En hoewel elke haker graag met wollen garen van gemiddelde dikte werkt, zijn er zoveel verschillende dikten en texturen dat we ze onmogelijk allemaal op kunnen noemen.

Je bent nooit te oud of te jong om het haken te ontdekken. De vaardigheden die je opdoet, het moois dat je daardoor ontdekt, schitterende stukken die je maakt: ze kunnen allemaal een leven lang meegaan en in het beste geval worden doorgegeven aan toekomstige generaties.

Over dit boek

Elk deel van *Haken voor Dummies* bevat hoofdstukken vol relevante informatie en nieuwe vaardigheden. Wie al meer weet van haken, kan dit boek als naslagwerk gebruiken. We beginnen bij het verzamelen van materialen, laten je dan je eerste steken haken en voor je het weet heb je een eigen werkstuk gehaakt. Als dat wat veel ineens lijkt, haal dan gewoon even rustig adem. We geven namelijk in het hele boek uitgebreide aanwijzingen en er zijn ook superhandige illustraties.

Elk deel van *Haken voor Dummies* bevat hoofdstukken vol bij elkaar horende informatie. De achtereenvolgende delen geven je steeds meer bouwstenen om je haakkennis mee uit te breiden. Als je al wat haakervaring hebt en meer technieken wilt leren (of je techniek wilt verbeteren), dan zijn de latere hoofdstukken heel geschikt voor je. Daar gebruiken we wat lastigere steken en technieken, waar we talloze tips voor geven. Ten slotte bevat elk deel een aantal werkstukken waarmee je je opgedane vaardigheden kunt oefenen. Het zijn leuke, handige ontwerpen die je een fijn gevoel geven wanneer je ze af hebt.

Afspraken in dit boek

We gebruiken de volgende afspraken in dit boek om de haakwereld wat gemakkelijker voor je te maken.

- ✓ **Nieuwe termen zijn *cursief* gedrukt en worden meteen daarna gevolgd door een eenvoudige uitleg.**
- ✓ **De stappenplannen voor steken en technieken zijn genummerd.**
- ✓ **Bij het introduceren van nieuwe steken of technieken zetten we de afkorting ervan tussen haakjes.** Daardoor raak je vertrouwd met de steenoachtige haaktaal in patroonbeschrijvingen. Duikt een steek op in een stappenplan, dan bieden we je daarbij ook een keer de afkorting aan.
- ✓ **De delen van een illustratie die laten zien waar het bij die stap om draait, zijn donkerder gekleurd.** Als je de haaknaald bijvoorbeeld op een bepaalde plaats moet insteken, dan is die steek donker gemaakt zodat je precies ziet waar je moet zijn.

Wat je niet hoeft te lezen

We hopen natuurlijk dat je elk woord in dit boek gaat lezen, maar als je weinig tijd hebt, hoeft dat niet. Je kunt rustig kaderteksten (teksten met een grijze achtergrond) overslaan. Die bevatten wel interessante informatie, maar zijn niet cruciaal voor je leerproces.

Wat we aannemen

We leggen elke stap zo duidelijk mogelijk uit. Je hoeft geen voorkennis te hebben om de begrippen in dit boek te kunnen volgen. Maar we nemen wel aan dat je de kunst van het haken graag meester wilt worden. Je hebt dit boek immers niet voor niets opengeslagen? Wat we van jou vragen, is dat je je best doet en het niet opgeeft.

Hoe dit boek is opgebouwd

Haken voor Dummies bestaat uit vijf delen, 21 hoofdstukken en een bijlage. In elk deel ligt de focus op een ander aspect van haken. Hier zie je alvast wat je kunt verwachten:

Deel I: Alles over haken

Deel I vertelt je alles over het ambacht haken en over de voordelen die je hebt als je weet hoe dit kunstje gaat. Het beschrijft welke gereedschappen je nodig hebt

en hoe je je een weg baant door de overvloed aan materialen op de markt. In dit deel leer je ook wat de stekenverhouding is (en waarom die zo belangrijk is) en worden haakafkortingen nader verklaard. Daarnaast vind je er aanwijzingen om de afkortingen goed te kunnen volgen.

Deel II: Basissteken en -technieken

In dit deel gaan we lekker aan de slag en leer je allerlei handigheidjes kennen. Deel II bevat geïllustreerde stap-voor-stapinstructies voor de basistechnieken: de steken waar alle andere steken en technieken op gebaseerd zijn. Dat opent de deur naar andere technieken, zoals meerderen en minderen om vorm aan je werk te geven, rondhaken en werken met meer dan één kleur tegelijk.

Deel III: Steken en technieken voor gevorderden

Deel III vormt een introductie tot de vele manieren waarop je basissteken kunt combineren, zodat je een veelheid aan stekenpatronen kunt maken. Hier ontdek je hoe je reliëf kunt krijgen door op andere plaatsen in te steken en hoe je je project kunt omtoveren van een flodderig, losjes gehaakt ding tot een stevig, solide object. Tenslotte zie je hier drie nieuwe technieken die beslist de moeite waard zijn: Tunisch haken, filethaken en vierkantjes haken.

Deel IV: Al je kennis combineren

Soms bestaat een haakproject niet uit maar één deel, maar moet je het in verschillende delen maken. Deel IV helpt! Want in dit deel leer je de basisbeginselen van het maken van een trui, vind je het patroon van een eenvoudige trui en van een leuk meisjestopje. Natuurlijk vind je hier ook manieren om al die losse delen gehaakte stof aan elkaar te bevestigen, want je wilt wel graag dat het één geheel wordt. Verder zie je hier hoe je een haakwerkje een eigen draai kunt geven door het te verfraaien, lees je meer over echt goed afwerken en leer je hoe je ietwat verfromfaaide stukken glad en goed gevormd kunt krijgen.

Deel V: Het deel van de tientallen

Deel V bevat een lijst van tien dingen die je kunt doen om je talent en passie voor haken met anderen te delen. En omdat het zo'n kick geeft om te zien hoe je kunt variëren met haakwerk, hebben we ook een lijst gemaakt met tien bijzondere andere manieren van haken. Echt even kijken! En tenslotte vind je na dit deel nog een bijlage met adressen en contactgegevens van diverse garenfabrikanten en met bronnen die handig zijn als je nóg meer wilt lezen of praten over haken.

Pictogrammen in dit boek

Dit pictogram wijst je op belangrijke informatie. Onthoud de dingen die bij deze plaatjes staan en pas ze toe als je ermee te maken krijgt.

Bij dit pictogram staan handige weetjes die ervaren hakers in de loop van de tijd hebben ontdekt.

Als je dit pictogram ziet, moet je even goed opletten. Je leest er over mogelijke valkuilen en helpen je die te vermijden. Daardoor voorkom je frustrerende, tijdrovende fouten.

Hoe ga je nu verder?

Nu we alle inleidende woorden zo'n beetje hebben gehad, is het tijd om echt te beginnen. Het leuke is dat je helemaal zelf mag weten waar je wilt beginnen. *Haken voor Dummies* is zo geschreven dat je kunt beginnen met lezen in dat deel dat het beste aansluit op je vaardigheden.

- ✓ **Als je een beginner bent, dan is het handig om met deel I te beginnen.** Daarin vind je alle essentiële informatie om met haken te kunnen beginnen.
- ✓ **Als je al wat haakervaring hebt, basissteken kent en je kennis wilt uitbreiden, blader dan door de hoofdstukken met steken en technieken voor gevorderde hakers.** Als wij denken dat je iets moet weten wat in een vorig hoofdstuk is vermeld, verwijzen we naar dat betreffende hoofdstuk.
- ✓ **Als je vroeger veel hebt gehaakt, maar het een tijdje niet meer hebt gedaan (soms heb je het gewoon te druk voor leuke dingen zoals dit), blader dan door de hoofdstukken om weer vertrouwd te raken met de technieken.** De steken zelf zijn niet veranderd, maar materialen vaak wel. Misschien vind je nog handige informatie.

Deel I

Alles over haken

The 5th Wave

By Rich Tennant

'Die daar? Dat is een industriële haaknaald van 100 mm, meestal gebruikt voor het haken van hekwerken, grilles voor vrachtwagens, dat soort dingen.'

In dit deel...

Dit deel werpt licht op de diepe, duistere mysteries van het haken en helpt je op weg op een reis die je een heel nieuwe vaardigheid laat ontdekken, goed voor een leven lang haakplezier. Hier zie je de gereedschappen en materialen die je nodig hebt om te beginnen. Misschien dat je ooit hebt geprobeerd een haakpatroon te lezen en dacht: wat staat hier in vredesnaam? Na dit deel wéét je dat gewoon. Hier leggen we je van alles uit over de termen, afkortingen en symbolen van haken. Daarnaast vertellen we wat het belang is van een juiste stekenverhouding en het effect daarvan op alles wat je haakt. Aan het eind van dit deel ben je er helemaal klaar voor en kun je lekker aan de slag.

Hoofdstuk 1

Verslaafd aan haken

.....

In dit hoofdstuk:

- ▶ Bij het begin beginnen
 - ▶ Een overzicht van de basistechnieken
 - ▶ Breid je stekenvocabulaire uit
 - ▶ Het afronden van projecten
 - ▶ Tips om voor altijd plezier aan haken te beleven
-

Haken heeft veel eigenschappen die goed voor je zijn. Zomaar een greep:

- ✓ Het rustgevend ritme van het maken van steken geeft zelfs de grootste zenuwpees een gevoel van kalmte. Als je niet stil kunt zitten, dan is haken een prima manier om je lichaam wat tot rust te laten komen zonder het gevoel te krijgen dat je je tijd verdoet. Als je gezin je altijd vraagt er gezellig bij te komen zitten om naar een programma of film op tv te kijken, doe dat dan en pak je haakwerkje er gewoon bij.
- ✓ Een haakwerkje is ideaal om mee te nemen onderweg. Met familieuitstapjes, in de trein of in het vliegtuig (maar gebruik dan wel plastic haaknaalden).
- ✓ Psychologische studies naar het effect van haken hebben aangetoond dat de concentratie die je voor je haakwerk nodig hebt, je aandacht afleidt van al die andere dingen waar je over piekert. Zo krijgt je brein de rust die het zo nodig heeft.
- ✓ Haken dient als uitlaatklep voor je creativiteit. Je krijgt een tevreden gevoel als je project af is en je kunt zeggen: 'Dat heb ik zelf gemaakt.'
- ✓ Haken is goed voor lichaam en geest. Zo kan haken voor mensen die aan een of andere vorm van artritis lijden, zelfs een vorm van therapie betekenen. De herhaalde bewegingen houden de handen soepel en voorkomen dat de gewrichten stijf worden.

We hopen dat één van deze redenen voor jou voldoende aanleiding is om met deze leuke hobby te beginnen. Wil je er meer over te weten komen, kijk dan naar de elementaire vaardigheden in dit hoofdstuk.

We beginnen met de haakbeginselen

Voor veel mensen is het tegenwoordig een uitdaging om tijd te vinden om aan iets nieuws te beginnen. Maar een haakwerkje kun je oppakken zodra je ook maar even tijd hebt. Je legt het neer als het niet uitkomt of je neemt het gewoon mee. Er valt niets op te ruimen en er is niets om je zorgen over te maken. Haaknaalden en garen zijn overal te koop, in buurtwinkels of hobbyzaken, maar steeds vaker zijn er in veel plaatsen ook speciale handwerk winkels te vinden. Je hoeft dus niet te wachten tot je kunt beginnen met haken, omdat je eerst nog een onmisbaar onderdeel moet bestellen.

In de volgende paragrafen bespreken we de basisbeginselen van haken: de gereedschappen die je nodig hebt, de manier waarop je de stekenverhouding controleert, het geheim achter haakpatronen. Meer dan die kennis heb je niet nodig om succesvol met je nieuwe hobby aan de slag te gaan.

Spullen verzamelen

Een van de leukste dingen aan haken is dat je niet eerst massa's materialen hoeft aan te schaffen of een ruimte in je huis moet inrichten om allerlei gereedschappen op te slaan. Je hebt niet meer nodig dan een bolletje garen en een paar haaknaalden (het liefst van verschillende makelij, omdat de ene misschien meer past bij jouw stijl dan de andere.) Andere benodigdheden zijn vast wel ergens in huis te vinden: een schaar, een tas om je haakspullen in te bewaren, een lekker plekje om te zitten.

In hoofdstuk 2 lees je alles over de verschillende soorten haaknaalden en garens, en over andere handige spulletjes die er op de markt zijn. Net als voor alle andere nieuwe bezigheden geldt dat je een bepaalde basiskennis nodig hebt van de materialen waar je mee werkt.

Heb je dit boek tien minuten geleden gekocht en sta je nu al in een handwerkwinkel, dan zoek je misschien alleen maar een goedkope haaknaald en wat garen, zodat je kunt gaan oefenen. Om te beginnen heb je het volgende nodig (en dat voor minder dan vijf euro):

- ✓ **Een haaknaald nr. 5 (5 mm).** Deze maat is heerlijk om mee te werken, want de steek die je ermee maakt, is groot genoeg om hem goed te kunnen zien.
- ✓ **Een lichte, egale kleur garen die bij deze naalddikte past, bij voorkeur van acryl of wol.** Garens van acryl en wol zijn heel geschikt om mee te oefenen, omdat ze niet duur zijn. Een lichte kleur is in het begin het handigst omdat het goed zien van de steken lastiger is als je met donkere of gemêleerde garens werkt.

Lekker lachen

Een tijdje geleden merkten we hoe grappig haakinstructies kunnen zijn, zeker als je niet gewend bent aan de terminologie. Een meisje was door een haaktijdschrift aan het bladeren en plaatjes aan het bekijken. Dat dachten we tenminste. Maar toen we gingen letten op de geluiden die ze uitbracht, stikten we bijna van het lachen. Het meisje las de instructies

hardop (3 l, dstk in het volgende stk, stk in het volgende dstk, zoiets). Kijk maar eens naar een van de patronen aan het eind van de hoofdstukken verderop, dan weet je wat we bedoelen. Haakafkortingen zien er soms echt uit als een soort geheimtaal. Maar geen zorgen: eigenlijk zijn ze heel gemakkelijk te ontcijferen. Dat ontdek je in hoofdstuk 4.

De spanning aanpassen

Het is belangrijk dat je werkstukken uiteindelijk de juiste afmeting hebben. Want zeg nu zelf: wie zit er nu te wachten op een tafelkleed ter grootte van een onderzettertje of een omslagdoek die met gemak als plaid op je driezitsbank dienst kan doen?

Met wat simpel rekenwerk en een proeflapje (zie hoofdstuk 3) weet je zeker dat je steken en de stekenverhouding precies goed zijn voor je ontwerp. Sla dat stukje in de patroonbeschrijving dus niet over. Als je je materialen en de stekenverhouding goed controleert, scheelt je dat later een hoop ellende.

Volgens een patroon haken

Zelfs haakfanaten met jarenlange ervaring gebruiken patronen, dus zorg dat je leert hoe je die moet lezen. In hoofdstuk 4 zie je wat de afkortingen en symbolen in patronen betekenen, en hoe je de instructies moet ontcijferen. Om je soepel in de geheimtaal van het haken in te wijden, geven we na elke regel instructie meteen een uitleg. Toch willen we erop aandringen dat je ook probeert de 'normale' instructies te lezen, want die zul je immers in alle haakpatronen tegenkomen.

Om je te laten wennen aan al die afkortingen en symbolen gebruiken we haakjes zodra we een nieuwe steek of techniek introduceren (die we trouwens ook volledig in 'gewone-mensentaal' uitleggen). Bij de eerste patronen aan het eind van de eerste hoofdstukken leggen we de aanwijzingen geheel of gedeeltelijk uit in gewoon Nederlands, maar vanaf hoofdstuk 8 vind je alleen nog instructies in haaktaal. (Niet bang zijn, want als je iets niet meer weet, dan blader je gewoon terug naar hoofdstuk 4.)